

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331. Fax : 210-2124524

Αθήνα, 22/12/2017
Αριθμ. Πρωτ.: 121/118813

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΘΕΜΑ: «Μέτρα προώθησης ελληνικού ελαιολάδου»

ΣΧΕΤ: Η ΠΑΒ 208/09-11-2017

Απαντώντας στην παραπάνω Αναφορά, που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Ν. Νικολόπουλος**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Το ελαιόλαδο και οι επιτραπέζιες ελιές υπάγονται στο καθεστώς της κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών [Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 1308/2013 του Συμβουλίου] και τα διάφορα μέτρα για τη στήριξή τους αποφασίζονται από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συμβούλιο Υπουργών – Διαχειριστικές Επιτροπές κ.λπ.), με εναρμονισμένο για όλα τα Κράτη-Μέλη τρόπο. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει η δυνατότητα παρέκκλισης με εθνικά παρεμβατικά μέτρα.

Ως προς τις κατηγορίες των ελαιολάδων και πυρηνελαιίων, επισημαίνεται ότι είναι καθορισμένες τόσο από ενωσιακά όσο και από διεθνή πρότυπα (Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου, Codex Alimentarius).

Αναφορικά με το ποσοστό της ετήσιας παραγωγής ελαιολάδου, το οποίο ανήκει στην κατηγορία του «εξαιρετικού παρθένου», σημειώνεται ότι κυμαίνεται ανάλογα με τις συνθήκες καρποφορίας και τις κλιματικές συνθήκες που επικρατούν κάθε ελαιοκομική περίοδο. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να επισημανθεί ότι είναι από τα υψηλότερα σε σύγκριση με τις άλλες μεγάλες ελαιοπαραγωγές χώρες.

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές εμπορίας της Ε.Ε. για τα ελαιόλαδα, όλες οι παράμετροι γνησιότητας, ποιότητας, καθώς και τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά τους, που αναγράφονται στις συσκευασίες ή στις ετικέτες των συσκευασιών, πρέπει να είναι εντός των ορίων που προβλέπονται από το πρότυπο της Ε.Ε. μέχρι και την τελευταία ημερομηνία διατηρησιμότητάς τους, η οποία αναγράφεται επί αυτών. Σε διαφορετική περίπτωση, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις.

Όσον αφορά στον αριθμό των ελαιοτριβείων, σημειώνεται ότι στη χώρα μας είναι εγκατεστημένα 2.100 περίπου ελαιοτριβεία, από τα οποία λειτουργούν τα 1.750 περίπου, εξαρτώμενα, βέβαια, πάντα από την ετήσια ελαιοκομική παραγωγή. Ο αριθμός τους είναι αρκετός, δεδομένου ότι ο μέσος χρόνος λειτουργίας τους είναι περίπου δύο μήνες το έτος. Τα περισσότερα, ωστόσο, από αυτά δεν είναι οικονομικά βιώσιμα, αλλά αποτελούν ένα συμπληρωματικό επιπλήδευμα των ιδιοκτητών τους. Αντίθετα, στην Ισπανία, με υπερτετραπλάσια παραγωγή από την ελληνική, ο αριθμός των ελαιοτριβείων είναι 1.744 περίπου, τα οποία, βέβαια, είναι πολύ μεγαλύτερης δυναμικότητας. Στην Ιταλία υπάρχουν 4.800 περίπου ελαιοτριβεία, αριθμός μεγάλος λόγω του γεωγραφικού ανάγλυφου και της διασποράς της καλλιέργειας της χώρας.

Σχετικά με την πρόταση, η οποία διατυπώθηκε από ξένη εταιρεία, για δημιουργία δύο μόνο μεγάλων ελαιοτριβείων για ολόκληρη τη χώρα, επισημαίνεται ότι η εν λόγω πρόταση ουδέποτε υιοθετήθηκε από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ). Αντίθετα, έχουν δοθεί και συνεχίζουν να δίδονται κίνητρα για εκσυγχρονισμούς (και ιδρύσεις με περιορισμούς) των υπαρχόντων, τόσο μέσω των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) όσο και μέσω των Αναπτυξιακών Νόμων σε διαχρονική βάση.

Σε κάθε περίπτωση το ΥΠΑΑΤ, με την πολιτική που ακολουθεί, δίνει σημαίνουσα σημασία και αξία στην ποιότητα των γεωργικών προϊόντων και ιδίως του ελαιολάδου, το οποίο αποτελεί την αιχμή του δόρατος των προς εξαγωγή προϊόντων. Ουδέποτε υιοθετήθηκε πολιτική χαμηλών τιμών από το ΥΠΑΑΤ. Άλλωστε, οι τιμές διαμορφώνονται ελεύθερα στην αγορά, ανάλογα με την προσφορά, τη ζήτηση και την κατηγορία.

Αναφορικά με την εκπαίδευση των αγροτών, σημειώνεται ότι τα επιστημονικά ιδρύματα της χώρας μας, όπως τα γεωπονικά πανεπιστήμια, οργανώνουν εκπαιδευτικά και μεταπτυχιακά προγράμματα επιμόρφωσης στον τομέα της ελαιοκομίας. Επίσης, τα ερευνητικά ιδρύματα και ιδίως ο ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ, μέσω των ινστιτούτων ελιάς που διαθέτει στις σημαντικότερες ελαιοκομικές περιοχές της χώρας (Κρήτη, Πελοπόννησο, Λέσβο), παρέχει στους ενδιαφερόμενους γεωργούς εξειδικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη για την ελαιοκομία.

Πλέον των ανωτέρω, πρέπει να επισημανθεί ότι ο τομέας της ελαιοκομίας στην Ελλάδα παρουσιάζει πολλά εγγενή και όχι μόνον προβλήματα, όπως είναι το πρόβλημα του μικρού και πολυτεμαχισμένου κλήρου, της έλλειψης οργάνωσης σε όλα τα επίπεδα κ.ά. Η μόνη διέξοδος για να αντιμετωπισθούν τα εν λόγω προβλήματα του τομέα, είναι η οργάνωση των παραγωγών σε ομάδες και οργανώσεις, προκειμένου να αξιοποιήσουν τα χρηματοδοτικά εργαλεία της ΚΑΠ προς όφελός τους.

Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί και επιδοτεί δράσεις για τις οργανώσεις παραγωγών ελαιολάδου και επιτραπέζιας ελιάς, μέσω των προγραμμάτων δραστηριοτήτων των Οργανώσεων Ελαιοουργικών Φορέων (ΟΕΦ) στους τομείς:

- της παρακολούθησης και διαχείρισης της αγοράς στον κλάδο,
- της βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ελαιοκαλλιέργειας,
- της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της καλλιέργειας μέσω του εκσυγχρονισμού,
- της βελτίωσης της ποιότητας της παραγωγής του ελαιολάδου,
- της ικνηλασιμότητας, πιστοποίησης και προστασίας της ποιότητας του ελαιολάδου &
- της διάδοσης πληροφοριών για τα μέτρα που λαμβάνουν οι δικαιούχες οργανώσεις για τη βελτίωση της ποιότητας.

Επισημαίνεται ότι σημαντικό μέτρο για την προώθηση και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών προϊόντων είναι οι ενέργειες προώθησης στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε. και σε τρίτες χώρες. Οι ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης αφορούν όλα τα γεωργικά προϊόντα του Παραρτήματος Ι της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και το ελαιόλαδο. Επίσης, περιλαμβάνονται και βασικά μεταποιημένα προϊόντα, όπως μπύρα, σοκολατοειδή, προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής, ζυμαρικά κ.λπ., καθώς και αλκοολούχα ποτά με Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη, ενώ εξαιρείται ο καπνός.

Δικαιούχοι των προγραμμάτων είναι Νομικά Πρόσωπα ή Ενώσεις Νομικών Προσώπων, που είναι αντιπροσωπευτικές στον τομέα τους, στις οποίες μπορούν να περιλαμβάνονται επαγγελματικές ή διεπαγγελματικές οργανώσεις, οργανώσεις παραγωγών, επιχειρήσεις ιδιωτικές-συνεταιριστικές, ομάδες παραγωγών, Ν.Π.Δ.Δ. και συμπράξεις ή ενώσεις των προηγούμενων. Για τα νέα προγράμματα του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ 1144/2014 καταργείται η εθνική συμμετοχή και το ποσοστό συγχρηματοδότησης της Ε.Ε. καθορίζεται σε 70%-80% (εσωτερική αγορά Ε.Ε. - τρίτες χώρες). Για την Ελλάδα, λόγω του ότι ανήκει στις χώρες που λαμβάνουν χρηματοδοτική συνδρομή, αυξάνεται επιπλέον κατά 5%.

Σημειώνεται ότι στη χώρα μας υλοποιούνται ήδη δύο (2) προγράμματα, συνολικού προϋπολογισμού 11,9 εκατ. ευρώ, τα οποία αφορούν αποκλειστικά στην προώθηση ελαιολάδου σε τρίτες χώρες. Επιπρόσθετα, το ελαιόλαδο περιλαμβάνεται μαζί με άλλα γεωργικά προϊόντα (καλάθι προϊόντων) σε πέντε (5) προγράμματα, τα οποία ήδη υλοποιούνται, συνολικού προϋπολογισμού 14,33 εκατ. ευρώ. Από τα πέντε (5) αυτά προγράμματα, τα τέσσερα (4), συνολικού προϋπολογισμού 9,9 εκατ. ευρώ, απευθύνονται στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε.

Σχετικά με την κατοχύρωση φυτικών ποικιλιών (plant breeder's rights), σημειώνεται ότι η εν λόγω κατοχύρωση αναφέρεται σε δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, τα οποία χορηγούνται στον δημιουργό της κάθε ποικιλίας, εφόσον πρόκειται για ποικιλία, η οποία είναι νέα, διακριτή, ομοιόμορφη και σταθερή και φέρει την κατάλληλη ονομασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 1564/1985 και τις διατάξεις του Κανονισμού 2100/94/ΕΚ. Οι ελληνικές ποικιλίες ελιάς δεν είναι νέες και δεν είναι γνωστός ο δημιουργός τους. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να χορηγηθούν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς οι ελληνικές ποικιλίες ελιάς είναι ελεύθερες ποικιλίες και δεν προστατεύονται.

Όσον αφορά στη λήψη μέτρων αντιμετώπισης του δάκου της ελιάς, σημειώνεται ότι το ΥΠΑΑΤ εφαρμόζει για την καταπολέμηση του δάκου της ελιάς τη μέθοδο των δολωματικών ψεκασμών, η οποία είναι επιστημονικά και περιβαλλοντικά η πλέον ενδεδειγμένη μέθοδος, που εξασφαλίζει την ποιοτική και ποσοτική παραγωγή ελαιολάδου σε όλη τη χώρα.

Για την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος δακοκτονίας, το ΥΠΑΑΤ:

- συνεργάζεται με τα σχετικά Ερευνητικά Ιδρύματα και Πανεπιστήμια, τα οποία ασχολούνται με την καταπολέμηση του δάκου,
- εντάσσει στο εν λόγω πρόγραμμα ό,τι νεότερα επιστημονικά δεδομένα προκύπτουν, βελτιώνοντας τη δολωματική μέθοδο καταπολέμησης του δάκου,
- επικοινωνεί με συνεργαζόμενους Φορείς (Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης κ.ά.) για την επίλυση θεμάτων επί των διαδικασιών του προγράμματος,
- βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία με τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των ελαιοκομικών Περιφερειακών Ενοτήτων (Π.Ε.) της χώρας για τη διευθέτηση σχετικών με το πρόγραμμα θεμάτων και, επίσης,
- πραγματοποιεί κάθε τρία χρόνια Συνάντηση Δακοκτονίας (η τελευταία έγινε 1-3 Ιουνίου του 2016 στη Χαλκιδική) με τη συμμετοχή των ελαιοκομικών Π.Ε. και των συνεργαζόμενων για το πρόγραμμα Φορέων.

Για τον εκσυγχρονισμό του προγράμματος δακοκτονίας, το ΥΠΑΑΤ έχει εισάγει τα τελευταία χρόνια τη χρήση νέων τεχνολογιών (GPS-GIS). Η έκταση εφαρμογής της χρήσης GPS-GIS σε κάθε Π.Ε. εξαρτάται από τις δυνατότητες (ανθρώπινο δυναμικό, όγκο εργασίας, ενδιαφέρον) που διαθέτει κάθε ΔΑΟΚ. Η εισαγωγή των ανωτέρω τεχνολογιών κρίνεται αναγκαία και το ΥΠΑΑΤ, μέσω της αρμόδιας υπηρεσίας του (Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής) διατίθεται να συνεργαστεί με τις ΔΑΟΚ, προκειμένου να ξεκινήσει η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στο πρόγραμμα δακοκτονίας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπουργό Επικρατείας
-Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κ. Ν. Νικολόπουλο